

ทัศนคติของคนไทยในพื้นที่ออนไลน์ ที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลีใต้ ช่วงการระบาดของโรคโควิด-19

ปunchida แสนพิทักษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์

คณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

punchida.s@phuket.psu.ac.th

รับบทความ: 17 กันยายน 2564

แก้ไขบทความ: 16 พฤศจิกายน 2565

ตอบรับบทความ: 23 พฤศจิกายน 2565

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ประเทศเกาหลีประกาศใช้มาตรการให้ชาวต่างชาติที่พำนักอยู่เกินวีซ่าในเกาหลีและแรงงานที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย สามารถรายงานตัวกลับประเทศต้นทางได้โดยสมัครใจ โดยไม่เสียค่าปรับและไม่ห้ามเดินทางเข้าประเทศเกาหลี จากนโยบายดังกล่าวส่งผลให้แรงงานไทยผิดกฎหมายที่ทำงานในประเทศเกาหลีมีความประสงค์จะเดินทางกลับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ส่งผลเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมออนไลน์และทัศนคติในด้านต่างๆกับกลุ่มแรงงานไทยผิดกฎหมาย (ผีน้อย)

การศึกษารั้ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของคนไทยในพื้นที่สื่อออนไลน์ที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลีใต้ช่วงสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 โดยเก็บข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก จำนวน 100 ความคิดเห็นจากแหล่งข่าวออนไลน์เรื่องเล่าเช้านี้

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ทัศนคติของคนไทยที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลีใต้ช่วงสถานการณ์โควิด-19 ปรากฏทั้งทัศนคติส่วนใหญ่ในเชิงลบ รองลงมาเป็นทัศนคติเชิงบวก และทัศนคติที่เป็นกลาง โดยทัศนคติเชิงลบ เกิดจากความกังวล ความหวาดกลัวต่อการแพร่ระบาด ความกังวลต่อการบริหารจัดการของภาครัฐและพฤติกรรมของแรงงานไทยผิดกฎหมายที่กระทำผิด การขาดความรับผิดชอบต่อสังคม และพฤติกรรมที่แสดงถึงความโอ้อวดต่อรายได้ที่ได้รับ ขณะที่ทัศนคติเชิงบวกของคนไทยต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายเกิดจากความเห็นอกเห็นใจและความเท่าเทียมกันในสังคม และทัศนคติแบบกลางๆ ที่ไม่แสดงอารมณ์ใดๆ ต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายในการเดินทางกลับไทย

คำสำคัญ: ทัศนคติ, แรงงานไทยผิดกฎหมาย, สถานการณ์โควิด -19, พื้นที่ออนไลน์, ประเทศเกาหลี, ฉีน้อย

Attitudes of Thai Netizens in Social Media Towards Thai Illegal Labors in South Korea During the COVID-19 Pandemic

Punchida Saenphithak

Asst. Prof., Lecturer

Faculty of International Studies,

Prince of Songkla University, Phuket Campus

punchida.s@phuket.psu.ac.th

Received: September 17, 2021

Revised: November 16, 2022

Accepted: November 23, 2022

Abstract

As a result of the COVID-19 outbreak, South Korea has implemented regulations that allow overstaying residents and Thai illegal labors to return to their home country by offering blacklist exemptions without imposing penalties. Following the lenient controls, many Thai illegal labors desire to return home country. There was significant criticism on social media, as well as varied attitude regarding the immigrants. This study is an attempt to study the attitudes of Thai netizens towards Thai illegal labors in South Korea during the COVID-19 pandemic. The 100

comments about the news were collected from Facebook page ‘Rueng Lao Chao Ni’. The results revealed that there were various attitudes among Thai people including positive, negative, and neutral attitudes. The negative attitude is resulted from worries, anxiety due to the pandemic, the concern about the Thai government management and Thai illegal labors’ behavior, the irresponsibility, as well as bragging personality about the high income. Empathy and human equality were presented as positive attitude. However, some people have a neutral attitude toward Thai illegal labors returning to the home country.

Keywords: Attitude, Illegal labor, COVID-19 pandemic, Social media, South Korea, Phee Noi

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 กลายเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของสังคมโลก นับจากเดือนธันวาคม 2562 ที่มีการพบผู้ป่วยรายแรกจากเมืองอู่ฮั่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน การระบาดของโรคดังกล่าว ส่งผลต่อวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงในระดับโลกและระดับท้องถิ่น หลายประเทศต้องใช้มาตรการควบคุมการระบาดอย่างเคร่งครัด เช่น การระงับระบบขนส่งทางอากาศ การพยายามเพิ่มระยะห่างในสังคม (Social Distance) เช่นเดียวกับ ประเทศเกาหลีใต้ เป็นประเทศหนึ่งซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID -19 ซึ่งต้นเหตุของการแพร่ระบาดครั้งใหญ่เกิดจากสมาชิกลัทธิชินซอนจีที่เข้าไปร่วมพิธีในโบสถ์แห่งหนึ่งในเมือง แดกู ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้าง (workpointoday, 2563) จากการแพร่ระบาดครั้งใหญ่นี้ดังกล่าว ส่งผลให้แรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลี หรือที่เรียกกันว่า "ผีน้อย" แจ้งความประสงค์ที่จะเดินทางกลับประเทศไทย หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ วันที่ 15 กันยายน 2563 รายงานว่า นายเชิดเกียรติ อัตถากร อธิบดีกรมสารนิเทศ ในฐานะโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ เปิดเผยว่าในขณะนั้นมีแรงงานไทยที่อยู่ในประเทศเกาหลีจำนวน 209,909 คน ประกอบไปด้วย 1. แรงงานที่ถูกกฎหมายซึ่งผ่านระบบ EPS (Employment Permit System: EPS) ประมาณ 57,470 คน ซึ่งระบบการอนุญาตจ้างงานแรงงานต่างชาติ EPS ของเกาหลี มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยจำกัดการจ้างแรงงานต่างชาติให้สามารถทำงานได้ในธุรกิจ 5 สาขา ได้แก่ กิจการภาคอุตสาหกรรม , กิจการภาคก่อสร้าง, กิจการภาคเกษตร/ปศุสัตว์, กิจการภาคประมง และกิจการภาคบริการ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความขาดแคลนสูง และแรงงานไทยที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของเกาหลี 2. แรงงานผิดกฎหมายโดยการลักลอบพำนักและทำงานที่เกาหลี ประกอบไปด้วยแรงงานไทยทั้งชายและหญิงที่ไร้ฝีมือและตัดสินใจเดินทางเพื่อเข้าไปหางานทำเอง เช่น งานด้านการเกษตร, งานในโรงงานขนาดย่อม, งานนวด แผนไทย ซึ่งแรงงานผิดกฎหมายจะผ่านกระบวนการติดต่อนายหน้าชาวไทยในประเทศไทยและนายหน้าชาวไทยในเกาหลี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์หรือจากเพื่อนและคนรู้จัก และทำการเข้าเมืองลักษณะนักท่องเที่ยวอาศัยการยกเว้นตรวจลงตราเข้าเมืองที่ให้อำนาจอยู่ในสาธารณรัฐเกาหลีได้ 90 วัน ในฐานะนักท่องเที่ยว มีจำนวนมากถึง 152,439 คน ซึ่งการลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมายส่งผลให้แรงงานเหล่านั้นมีความเสี่ยงที่จะถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างและไม่ได้ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายและส่งผลกระทบต่อประเทศ กล่าวคือ การที่มีแรงงานไทยผิดกฎหมายจำนวนมากจะส่งผลต่อการลดโควตาแรงงานไทยที่ได้รับอนุญาตอย่างถูกกฎหมาย และการกระทำผิดกฎหมายจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทย นอกจากนี้ จากมาตรการของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเกาหลีที่ตรวจคัดกรองเข้มข้นกับคนไทยที่เดินทางเข้าเกาหลี ทำให้คนไทยที่ประสงค์จะเดินทางเข้าเกาหลีถูกปฏิเสธไม่ให้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก (สรารุณ ไพฑูรย์พงษ์, 2561) อย่างที่กล่าวมานั้น จากจำนวนแรงงานผิดกฎหมายและความกังวลต่อการจัดการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID -19 ในประเทศเกาหลี รัฐบาลเกาหลีจึงออกประกาศใช้มาตรการให้ชาวต่างชาติที่พำนักอยู่เกินระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต ตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม 2562 - 30 มิถุนายน 2563 สามารถรายงานตัวกลับประเทศต้นทางได้โดยสมัครใจ โดยไม่เสียค่าปรับและไม่ห้ามเดินทางเข้าประเทศเกาหลี ส่งผลให้แรงงานที่ผิดกฎหมายแจ้งความประสงค์ขอเดินทางกลับไปยังประเทศต้นทางรวมถึงแรงงานไทยที่ทำงานในประเทศเกาหลีอีกด้วย

(workpointtoday, 2562) จากมาตรการดังกล่าว ส่งผลให้แรงงานไทยผิดกฎหมาย หรือที่เรียกกันว่า “ผีน้อย” ประสงค์จะเดินทางกลับมายังประเทศไทยเป็นจำนวนมาก การเดินทางกลับไทยของแรงงานผิดกฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมออนไลน์เกี่ยวกับมาตรการการรองรับการเข้ามาของจำนวนแรงงานไทยในเกาหลี เรื่องความปลอดภัย การคัดกรองโรคของแรงงาน รวมถึงทัศนคติของคนไทยที่มีต่อกลุ่มแรงงานไทยผิดกฎหมาย งานวิจัยทัศนคติของคนไทยที่มีต่อแรงงานไทยในพื้นที่ออนไลน์ ศึกษาทัศนคติของคนไทยที่มีต่อกลุ่มแรงงานไทยผิดกฎหมายในช่วงสถานการณ์ COVID-19

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติของคนไทยในพื้นที่ออนไลน์ที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลีใต้ช่วงสถานการณ์โควิด-19

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรคโควิด-19 (COVID-19) หมายถึง โรคอุบัติใหม่ (Emerging disease) ที่มีอาการทางคลินิกเฉพาะตัว มีระยะฟักตัวเชื้อในร่างกายมนุษย์ และการแสดงอาการค่อนข้างยาวนานกว่าไวรัสในตระกูลเดียวกัน โดยมีระยะฟักตัวโดยเฉลี่ย 5.1 วัน และระยะเวลาแสดงอาการ 12 วัน ติดต่อผ่านทางลมหายใจสารคัดหลั่ง และการสัมผัสกับเชื้อโดยตรง (ศิริศกย เทพจิต, 2563)
2. ทัศนคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่มีต่อแรงงานไทยที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ออนไลน์ ที่เกิดจากประสบการณ์ทั้งทางตรง หรือทางอ้อม ซึ่งอาจส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคต และเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

3. พื้นที่ออนไลน์ หมายถึงสื่อดิจิทัลหรือซอฟต์แวร์ที่ทำงานอยู่บนพื้นฐานของระบบเว็บหรือเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ตที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคม โดยสามารถแบ่งบันเหตุการณ์ ข่าว บทความ ประสบการณ์ รูปภาพ วิดีโอและเพลง พุดคุย แสดงความคิดเห็นในสังคมเดียวกันได้อย่างรวดเร็ว

4. แรงงานไทยผิดกฎหมาย หมายถึง แรงงานที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยไม่ผ่านระบบ EPS (employment permit system) ของกระทรวงแรงงานและการจ้างงานของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งแรงงานที่ถูกกฎหมายจะได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายแรงงานและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายมาตรฐานแรงงาน กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำกฎหมายอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน เช่นเดียวกับแรงงานในประเทศเกาหลี

5. ฝิ่น้อย หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกกลุ่มแรงงานไทยผิดกฎหมายที่ลักลอบไปทำงานในสาธารณรัฐเกาหลีโดยไม่มีใบอนุญาตและไม่มีวีซ่า (พำนั ก เกิน 90 วัน)

แนวคิดในการศึกษา

1. แนวคิดเรื่องทฤษฎีสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งนักวิจัยหลายคนให้ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ดังนี้

ระวี แก้วสุกใส และชัยรัตน์ จุสปาโล (2556) ให้ความหมายของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง เกิดจากสังคมหรือการรวมกันของกลุ่มคนบนอินเทอร์เน็ต โดยเรียกว่า สังคมออนไลน์ เพื่อทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ผ่านเครือข่ายที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เช่น เว็บไซต์ (Website) เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (YouTube) และ ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น (อ้างถึงใน ศุภรางค์ จันทร์เมฆา, 2559)

ภิเชก ชัยนิรันดร์ (2553) กล่าวว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) คือเว็บไซต์ที่ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารทั้งที่รู้จักมาก่อน หรือรู้จักภายหลังทางออนไลน์ ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์มีลักษณะแตกต่างกัน แต่ส่วนประกอบหลักที่มีเหมือนกัน คือ โปรไฟล์ (Profiles) เพื่อแสดงข้อมูลส่วนตัวและการส่งข้อความ (Messaging) อาจเป็นข้อความส่วนตัว หรือข้อความสาธารณะ โดยมีเฟสบุ๊ก (Facebook) เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน (อ้างถึงใน จิตภา สดสี, 2557)

จากแนวคิดเรื่องทฤษฎีสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ศึกษาขอสรุปว่า ในปัจจุบันผู้คนนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เช่น เว็บไซต์ (Website) เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (YouTube) และ ทวิตเตอร์ (Twitter) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ซึ่งนอกจากจะเพิ่มความสะดวกในการติดต่อสื่อสารแล้ว ยังมีบทบาทในการกำหนดประเด็นข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถใช้งานที่ง่าย เข้าถึงกลุ่มคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว

2. แนวคิดเรื่องค่านิยมและค่านิยมของคนไทย

ค่านิยมทางสังคม ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม และทุกสังคมมีค่านิยมของตนเองและเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคมที่ยึดถือ เกิดจากการอบรมและปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งค่านิยมดังกล่าวมีทั้งดีและไม่ดี เนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมหรือความหมายและค่านิยมไทย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ค่านิยม หมายถึง วิสัยสามารถของสิ่งใดก็ตามซึ่งเชื่อว่าสนองความปรารถนาของมนุษย์ได้ หรือคุณสมบัติของสิ่งใดก็ตามซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นประโยชน์น่าสนใจแก่บุคคลหรือกลุ่ม (พจนานุกรมศัพท์ สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตสถาน, 2524 : 441-412)

ค่านิยม หมายถึง แนวคิด แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่คนในแต่ละวัฒนธรรมมีความนิยมชมชอบ เลือกหรือยึดถือเอามาเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตน (สนธิ สมักรการ, 2534)

ค่านิยม เป็นปัจจัยหรือสิ่งที่ช่วยให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถตัดสินใจในการดำรงชีวิต (ทิตนา แคมมณี, 2516 : 40)

จากค่านิยมต่าง ๆ จึงสรุปได้ว่าค่านิยมนั้น หมายถึง สิ่งที่บุคคลยึดถือในการช่วยตัดสินใจในการกระทำและนำมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน

ค่านิยมของคนไทย สุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ (2522) สุนทรี โคมิน และคณะ (2529) รัชนิกร เศรษฐ (2532) สมพงษ์ ไหมวิจิตร (2536) สนธิ สมักรการ (2537) สุพัตรา สุภาพ (2541) และบรรเทิง พาพิจิตร (2549) ศึกษาและสังเคราะห์ค่านิยมที่สำคัญของคนไทยในสังคม จำนวน 10 ค่านิยม ประกอบด้วย (1) ค่านิยมการให้ความสำคัญกับตัวเองหรือบุคคล (2) ค่านิยมเกี่ยวกับภาระบุญคุณ (3) ค่านิยมการปรับตัวเข้ากับโอกาสและสิ่งแวดล้อม (4) ค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์และคุณธรรมทางสังคม (5) ค่านิยมความมั่งคั่งร่ำรวย (6) ค่านิยมการมีความรู้ความสามารถ (7) ค่านิยมเกี่ยวกับอำนาจนิยม (8) ค่านิยมเกี่ยวกับพุทธศาสนา (9) ค่านิยมการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และ (10) ค่านิยมเกี่ยวกับความสนุกสนาน (อ้างอิงใน ฤทธิณันท์ เชื้อทองและ รุจิระ โรจนประภายนต์, 2559)

ผู้วิจัยนำรูปแบบค่านิยมของคนไทยรวม จำนวน 10 ค่านิยมมาใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมและทัศนคติในงานวิจัย

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง สภาพทางจิตของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ในการที่จะตอบสนอง ต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งในการทำนองว่าชอบหรือไม่ชอบ ตามปกติแล้วบุคคลจะต้องมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเสมอ ซึ่งนักวิชาการให้ความหมายดังนี้ Thurstone (1967) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นการแสดงออกของความโน้มเอียงทางความรู้สึกทางอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นอยู่ในใจ เช่น ความคิด ความกังวล ความกลัว การบังคับขู่เข็ญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (อ้างถึงใน สิริภัทร์ โชติช่วง, นนทิภัก เพียรโรจน์, ณัฐมน ราชรักษ์, และ วีระศักดิ์ คงฤทธิ์, 2561)

Newcomb (1954) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ และทัศนคติดังกล่าวจะออกทางในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วยซึ่งลักษณะ เช่นนี้ เรียกว่า ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) อีกลักษณะหนึ่ง คือการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่ชอบหรือไม่เห็น เรียกว่า ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) และการแสดงออกถึงความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด เรียกว่า ทัศนคติแบบกลาง ๆ (อ้างถึงใน ไชยโรจน์ พิณฑุภานนท์, 2559)

องค์ประกอบของทัศนคติ ประกอบด้วย

Triandis (1971, อ้างถึงใน สิทธินันต์ สันติกุลสุข และ พิศารีย์ ทวีสุข, 2561) กล่าวถึง องค์ประกอบของทัศนคติไว้ว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1) ด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) หมายถึง ความรู้ ความเชื่อ และการรับรู้ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2) ด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง ที่สะท้อนในรูปแบบความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งวิธีปฏิบัติที่ชั่ววัดประเมินผล อาศัยเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจหรือไม่พอใจ หรือไม่ดี เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

3) ด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มหรือความพร้อมของบุคคลในการตอบรับหรือปฏิเสธ

จึงกล่าวได้ว่าทัศนคติประกอบด้วย ด้านความเข้าใจ ด้านความรู้สึก และด้านทางพฤติกรรม ซึ่งเกิดจากความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ และทัศนคติดังกล่าวจะแสดงออกในรูปแบบทัศนคติทางบวก ทางลบ และการแสดงออกแบบกลางๆ ทั้ง 3 แบบนี้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในทิศทางเดียวกันเสมอ

การเกิดทัศนคติ

ทัศนคติไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังการเจริญเติบโต เป็นผลจากปัจจัยต่างๆ อันเป็นภูมิหลังของคนนั้น ซึ่งการเรียนรู้ทัศนคติจะทำให้ทราบได้ว่าทัศนคติเกิดขึ้นได้อย่างไร

ธงชัย สันติวงศ์ (2537, อ้างถึงใน กรวินท์ กรประเสริฐวิทย์, 2557) กล่าวว่า ทัศนคติก่อตัวเกิดขึ้นมาและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัย คือ

1. การจูงใจทางร่างกาย (Biological Motivation) ทัศนคติจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กำลังดำเนินการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง ซึ่งสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคลที่สามารถช่วยให้เขามีโอกาสตอบสนองความต้องการของตนได้

2. ข่าวสารข้อมูล (Information) ทัศนคติจะมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสารที่ได้รับและแหล่งที่มาของข่าวสารด้วย ด้วยกลไกใน

การมองเห็นและเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารข้อมูลที่เข้ามานั้นจะทำให้เก็บไปคิดและสร้างเป็นทัศนคติขึ้นมาได้

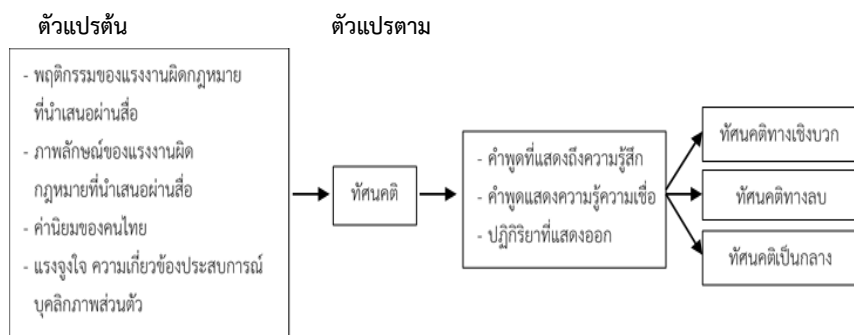
3. การเข้าเกี่ยวข้องกับกลุ่ม (Group Affiliation) ทัศนคติอาจมาจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยกลุ่มดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นแหล่งรวมรวบค่านิยมและยังแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความคิดเห็นและเกิดทัศนคติในกลุ่มได้

4. ประสบการณ์ (Experience) ประสบการณ์โดยตรงทำให้เกิดเป็นทัศนคติได้

5. ลักษณะท่าทาง (Personality) ลักษณะท่าทาง พฤติกรรมต่าง ๆ มีผลในการเกิดทัศนคติให้กับตัวบุคคลได้

จากแนวความคิดและทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยทำกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1: กรอบแนวคิด

ระเบียบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Social Science) โดยเลือกเก็บข้อมูลจากข้อความที่แสดงออกถึงทัศนคติที่มีต่อข่าวสารแรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลี จำนวน 100 ความคิดเห็น จากผู้ใช้สื่อออนไลน์แสดงความคิดเห็นในประเด็นของการเดินทางกลับของแรงงานไทยผิดกฎหมายในประเทศเกาหลีช่วงวิกฤตการณ์โควิด -19 ของวันที่ 20 เมษายน 2563 จากแหล่งข่าวออนไลน์เรื่องเล่าเช้านี้ ประจำวันที่ 3 มีนาคม 2563 การวิเคราะห์ทัศนคติของคนไทยที่ใช้สื่อออนไลน์ที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายนั้น วิเคราะห์ผ่านตัวบัพข้อความ 100 ความคิดเห็นที่มีต่อข่าว โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อความใช้เกณฑ์จำแนกประเภทของทัศนคติโดยดาร์ณี พานทอง พาลุสุข, 2542 : 43 ดังนี้

1. ทัศนคติเชิงบวก คือทัศนคติที่แสดงออก มีความรู้สึก หรืออารมณ์ จากสภาพจิตใจดีตอบ ในด้านดีต่อบุคคลอื่น เช่น การแสดงออกทางภาษาเชิงบวก การใช้คำคุณศัพท์เชิงบวก ดี เยี่ยม สวย
2. ทัศนคติเชิงลบ คือ ทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือ หรือ ไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การแสดงออกทางภาษาเชิงลบ คำกริยาบางประเภท ไม่ หุบตี น่ารังเกียจ ผิดกฎหมาย
3. ทัศนคติที่เป็นกลาง คือทัศนคติที่แสดงออกถึงความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียดในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง เช่น การแสดงออกทางภาษาที่ไม่เอนเอียงทั้งเชิงบวกและเชิงลบ

หลังจากที่วิเคราะห์ทัศนคติผ่านข้อความและจำแนกประเภทของทัศนคติแล้ว เนื่องจากการวิเคราะห์ทัศนคติเป็นเรื่องการรับรู้ส่วนบุคคล ผู้วิจัยต้องระมัดระวังเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับทัศนคติ ดังนั้นเพื่อให้ข้อมูลหนัก

แน่นและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์ผ่านตัวบทภาษา ผู้วิจัยจึงให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำของการวิเคราะห์ที่ตนคัดดังกล่าว

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง ทักษะคิดของคนไทยในพื้นที่ออนไลน์ที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ผู้วิจัยขอเสนอผลงานวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 2 : ทักษะคิดของคนไทยในพื้นที่ออนไลน์ที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลีใต้ช่วงการระบาดของโรคโควิด-19

ลำดับที่	ทักษะคิดด้านอื่นๆ	จำนวน	ร้อยละ
1	ทักษะคิดเชิงบวก	13	13
2	ทักษะคิดเชิงลบ	82	82
3	ทักษะคิดที่เป็นกลาง	5	5
		100	100

ข้อมูลจากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทักษะคิดที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ ทักษะคิดทางลบ คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาคือ ทักษะคิดทางเชิงบวก คิดเป็นร้อยละ 13 และทักษะคิดที่เป็นกลาง ร้อยละ 5 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่แสดงออกถึงทักษะคิดเชิงบวกที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายในเกาหลีใต้ ในประเด็นการเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงวิกฤตการณ์โควิด -19

ข้อความที่ 1

“สำหรับผม กลับมาผมไม่ว่าอะไร พวกเขาเป็นคนไทยเหมือนเรา แต่รัฐบาลควรกักตัวกันโรคอย่างน้อย 14 วันนะครับ ถ้ารัฐทำไม่ได้คุณไม่ควรบริหารประเทศอีกต่อไป”

ข้อความที่ 1 ผู้แสดงความคิดเห็นมีทัศนคติเชิงบวกต่อแรงงานไทย ผิดกฎหมาย การแสดงออกทางภาษาจึงสะท้อนในรูปแบบการใช้ภาษาที่นุ่มนวลและเห็นอกเห็นใจในฐานะเป็นคนไทย โดยมีข้อความที่สะท้อน เช่น “สำหรับผม กลับมาผมไม่ว่าอะไรพวกเขาเป็นคนไทยเหมือนเรา”

ข้อความที่ 2

“หาสถานที่เตรียมเพื่อนรองรับ หรือหลายๆที่ในสภาพที่ห่างชุมชนพอสมควร เช่น โรงงานร้างหรือสถานที่ประกอบกิจการที่หยุดหรือเลิก ปรับสถานที่โดยเน้นความสะอาด หาบุคลากรทางการแพทย์เพื่อควบคุมและตรวจคัดกรองผู้ที่เสี่ยง ทำข้อตกลงกับผู้เดินทางถึง”

ข้อความที่ 2 ผู้แสดงความคิดเห็นมีทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อแรงงานไทย ผิดกฎหมายและมีความคิดสร้างสรรค์ที่นำเสนอแนวทางการป้องกันเพื่อป้องกันการระบาดของ COVID โดยมีข้อความที่สะท้อน เช่น “หาสถานที่เตรียมความเพื่อรองรับ หรือหลายๆที่ในสภาพที่ห่างชุมชนพอสมควร”

ทัศนคติเชิงบวกจึงสะท้อนข้อความคำพูด ความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอารมณ์จากสภาพจิตใจที่ได้ตอบในด้านด้านดีต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

2. ข้อความที่แสดงออกถึงทัศนคติเชิงลบที่มีต่อแรงงานไทยผิดกฎหมาย ในประเด็นการเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงวิกฤตการณ์โควิด-19

ข้อความที่ 1

“ทำผิดแต่ไม่ผิด อะไรคือความถูกต้อง? ตอนไปก็ลักลอบไป ตอนกลับมาก็ไม่ติด Blacklist ให้รับผิดชอบตัวเองกักตัว 14 วัน บ้านใครบ้านมัน? ถ้าผีเหล่านี้มีความรับผิดชอบต่อสังคมจริง จะลักลอบไปไหม คงไปแบบถูกระเบียบตั้งแต่แรกแล้ว ไม่ต้องดราม่า”

ข้อความที่ 1 ผู้แสดงความคิดเห็นมีทัศนคติเชิงลบต่อแรงงานไทยผิดกฎหมาย ที่มีพฤติกรรมการเดินทางเข้าเกาหลีอย่างผิดกฎหมาย และขาดความรับผิดชอบต่อสังคม และเมื่อเกิดสถานการณ์ COVID-19 ทางรัฐบาลให้สามารถเดินทางกลับประเทศโดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย โดยมีข้อความที่สะท้อน เช่น “ทำผิดแต่ไม่ผิด อะไรคือความถูกต้อง, ตอนกลับมาไม่ติด Blacklist, ถ้าผีเหล่านี้มีความรับผิดชอบต่อสังคมจริง จะลักลอบไปไหม”

ข้อความที่ 2

“ควรกักตัวไว้สักสองเดือนนะคะ อย่าปล่อยให้เป็นตัวแพร่เชื้อ จะพลอยทำให้คนในประเทศลำบากไปด้วย อย่าหวังความรับผิดชอบต่อสังคมจากพวกเขา ภาระสังคมจริงๆ”

ข้อความที่ 2 ผู้แสดงความคิดเห็นมีทัศนคติเชิงลบต่อแรงงานไทยผิดกฎหมายและเปรียบเทียบแรงงานไทยผิดกฎหมายเหมือนพาหนะเชื้อโรค และกังวลต่อมาตรการจัดการของภาครัฐ โดยมีข้อความที่สะท้อน เช่น “อย่าปล่อยให้เป็นตัวแพร่เชื้อ”

ข้อความที่ 3

“ถึงไม่มีไข้ก็ต้องกักตัวแล้วครับ มันน่ากลัวสุดๆ แต่บ้านเรารัฐบาล
ทำเหมือนเป็นเรื่องปกติ”

ข้อความที่ 3 ผู้แสดงความคิดเห็นมีทัศนคติเชิงลบต่อแรงงานไทย
ผิดกฎหมาย แสดงออกถึงความระแวง หวาดกลัวต่อการเดินทางกลับไทย
โดยมีข้อความที่สะท้อน เช่น “มันน่ากลัวสุดๆ”

ข้อความที่ 4

“5,000 กว่าคน กักไว้เลย 1 เดือน เวลาได้เงินโอน ถ่ายรูป โขว์รูปลง
เฟซ อด มีเงินเป็นปึก ๆ เวลาเดือดร้อน ป่วย ขอเรียไรเงิน เวลาหนีจากโรค
เสียนาซื้อมาแพร่แจก คนอื่น เห็นแก่ตัว หนีเข้าประเทศ ทำให้คนไปเที่ยว
จริงๆ ลำบากไปด้วย”

ข้อความที่ 4 ผู้แสดงความคิดเห็นมีทัศนคติเชิงลบต่อแรงงานไทย
ผิดกฎหมาย แสดงออกถึงความไม่พอใจในพฤติกรรมของแรงงานที่ไม่ปฏิบัติ
ต่อข้อกำหนดของกฎหมายแรงงานและพฤติกรรมที่แสดงการโอ้อวดฐานะ
ความเป็นอยู่ระหว่างที่ใช้แรงงานในเกาหลีใต้ โดยมีข้อความที่สะท้อน เช่น
“5000 กว่าคน กักไว้เลย 1 เดือน เวลาได้เงินโอน โขว์รูป ถ่ายรูป โขว์ลงเฟซ
อด มีเงินเป็นปึก ๆ”

ทัศนคติเชิงลบจึงสะท้อนข้อความ คำพูด ความรู้สึก ความเชื่อ
พฤติกรรม หรือความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อม ในทางที่ไม่พอใจ ไม่ดี ไม่ยอมรับ ไม่
เห็นด้วยต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

3. ข้อความที่แสดงออกถึงทัศนคติเป็นกลางที่มีต่อแรงงานไทยใน
เกาหลี ในประเด็นของการเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงวิกฤตการณ์โควิด -19

ข้อความที่ 1

“มาถึงบ้านเกิดก็ทำตามรัฐบาลเค้าบอกกักตัวเองดูแลตัวเองให้ดี
หาหมอ ไม่เป็นก็จบแล้ว”

ข้อความที่ 2

“ต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่เชื้อ เช่น จัดหาสถานที่กักกัน
สังเกตอาการไว้นาน 14 วัน และแจกเอกสารให้ความรู้ในการปฏิบัติตัว”

ข้อความที่ 1 และ 2 ผู้แสดงความคิดเห็นมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อ
แรงงานไทยผิดกฎหมาย แสดงถึงความรู้สึกละเลย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียดใน
พฤติกรรมของแรงงานหรือสถานการณ์การเดินทางกลับไทยของแรงงานไทย
ผิดกฎหมาย นอกจากนั้น ผู้แสดงความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางที่ควรปฏิบัติ
ในการเข้าไทย โดยมีข้อความที่สะท้อน เช่น “มาถึงบ้านเกิดก็ทำตามรัฐบาล
เค้าบอกกักตัวเอง ....” และ “ต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่เชื้อเช่น ....”

ทัศนคติเป็นกลางจึงสะท้อนข้อความ คำพูด ความรู้สึก ความเชื่อ
พฤติกรรม หรือความรู้สึกละเลยต่อสิ่งแวดล้อม แสดงออกถึงความรู้สึกละเลย ๆ ไม่
ชอบ ไม่เกลียดในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการแสดงความคิดเห็นของชาวการเดินทางกลับประเทศไทย
ของแรงงานไทยผิดกฎหมายในพื้นที่ออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยพบทัศนคติเชิง
ลบของข้อความปรากฏในผลการศึกษามากที่สุด รองลงมาได้แก่ ทัศนคติเชิง
บวกและทัศนคติที่เป็นกลาง จากทัศนคติในเชิงลบสอดคล้องกับ ธงชัย สันติ
วงศ์ 2537 (อ้างถึงใน กรวิทย์ กรประเสริฐวิทย์, 2557) ที่กล่าวว่าทัศนคติก่อ
ตัวเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้จากประสบการณ์โดยตรงของบุคคลจากการได้

พบเห็น งานวิจัยพบข้อความที่แสดงปัจจัยการเกิดทัศนคติเชิงลบ เช่น

1. ปัจจัยจากประสบการณ์โดยตรง (Experience) จากการเดินทางไปท่องเที่ยวประเทศเกาหลีแต่กลับถูกเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองเกาหลีตรวจสอบอย่างเข้มงวด
2. ปัจจัยจากลักษณะท่าทาง (Personality) ที่กล่าวไว้ว่าพฤติกรรมต่างๆ มีผลต่อทัศนคติได้ เช่น การแสดงออกของแรงงานไทยที่ผิดกฎหมายที่โศกภาพแสดงฐานะความเป็นอยู่ที่ร่ำรวยขณะทำงานที่เกาหลี พฤติกรรมที่กลับมาประเทศไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดแต่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการกักตัวของรัฐ
3. ปัจจัยของข่าวสารข้อมูล (Information) ที่ปรากฏทางสื่อออนไลน์เป็นกลไกหนึ่งที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจ รับรู้ ข้อมูล พฤติกรรมของแรงงานไทยที่เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายส่งผลให้ผู้รับสารรับรู้ และมีทัศนคติเชิงลบ
4. ปัจจัยจากการเข้าเกี่ยวข้องกับกลุ่ม (Group Affiliation) ของผู้แสดงความคิดเห็นจากประเด็นข่าวสารในสื่อออนไลน์ดังกล่าว เป็นการรวบรวมบุคคลที่มีประสบการณ์โดยตรงและทางอ้อม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดการโน้มน้าวทางทัศนคติของผู้อ่าน ข้อความได้เช่นกัน นอกจากนี้ ค่านิยมของแรงงานไทยผิดกฎหมายเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติเชิงลบได้เช่นกัน สนิท สมัครการ, 2534 ให้ความหมายของ ค่านิยม คือ แนวคิด แนวทางในการปฏิบัติที่คนในสังคมมีความนิยมหรือยึดถือเอามาเป็นการกำหนดแนวทางและพฤติกรรมต่างๆ ของตนเอง ซึ่งพฤติกรรมการเดินทางเข้าเกาหลีอย่างผิดกฎหมาย การขาดความรับผิดชอบต่อสังคมสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ฤทธิณันท์ เชื้อทองและ รุจิระ โรจนประภาณต์ (2559) ศึกษา ค่านิยม อุดมการณ์และรูปแบบการสื่อสารที่แสดงถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของคนไทย 10 ค่านิยม ที่กล่าวถึง ค่านิยมของคนไทย ประเด็นการให้ความสำคัญกับตัวเองหรือบุคคล (self-centeredness and individual emphasis) พบว่าคนไทยให้ความสำคัญ

กับตัวเองเป็นหลัก เน้นเอาตัวรอด ชอบทำตามใจตนเองโดยไม่คำนึงถึงกฎหมายบ้านเมือง มุ่งความสบายของตนและคนใกล้ชิด และค่านิยมของคนไทยในความมั่งคั่งร่ำรวย (wealthiness) ในสังคมไทย ซึ่งสังคมมักจะยกย่องคนร่ำรวย ทำให้คนไทยนิยมทำตัวหรูหรา ฟุ้งเฟ้อ แสดงฐานะร่ำรวย จนเกิดเป็นความโลภและอยากรวยเร็วโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ค่านิยมดังกล่าวสะท้อนจากพฤติกรรมของแรงงานไทยผิดกฎหมายที่ให้ความสำคัญกับตนเองเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงกฎหมายเดินทางเข้าทำงานเพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้น ซึ่งค่านิยมในการทำอะไรตามใจตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมที่ส่งผลกระทบกับคนในสังคมก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีได้เช่นกัน

ในส่วนทัศนคติของคนไทยในพื้นที่ออนไลน์เชิงบวก สะท้อนจากข้อความของคนไทย เช่น การใช้ภาษาที่สุภาพ เห็นใจ สงสาร เห็นอกเห็นใจ ความเท่าเทียมกันในสังคม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฤทธิณันท์ เชื้อทอง และ รุจิระ โรจนประภายนต์ (2559) ศึกษาค่านิยม อุดมการณ์ และรูปแบบการสื่อสารที่แสดงถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของคนไทย 10 ค่านิยม คือ ค่านิยมเกี่ยวกับพุทธศาสนา (Buddhist value) และค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์และคุณธรรมทางสังคม (social relation and morality) กล่าวคือคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธส่งผลให้หลักคำสอนมีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต เช่น ความสงบสุข ทางใจ การพึงหลักธรรม การมีใจเมตตา และการให้อภัย ที่ก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจในเพื่อนมนุษย์ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคมไทย ในส่วนทัศนคติที่เป็นกลางที่แสดงออกถึงความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียดในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง สามารถสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับพุทธศาสนา (Buddhist value) ของคนไทยเช่นเดียวกับทัศนคติเชิงบวก คือความสงบสุข รักสันโดษ

มีอารมณ์สงบและสำรวมของคนในสังคม จึงสรุปได้ว่าค่านิยมในสังคมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดทัศนคติในด้านต่างๆ ด้วยเหตุนี้ค่านิยมจึงมีความสำคัญมากและมีผลกระทบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม กล่าวคือ สังคมที่มีค่านิยมที่เหมาะสมและถูกต้อง เช่น ถ้าสังคมใดยึดถือค่านิยมเรื่อง ขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์และความสามัคคี สังคมนั้นย่อมเจริญก้าวหน้าและบุคคลย่อมแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในสังคม

เอกสารอ้างอิง

กรวิทย์ กรประเสริฐวิทย์. (2557). *ทัศนคติความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรม และ คุณลักษณะการใช้งานของเทคโนโลยี ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการใช้เครื่องชำระค่าโทรศัพท์อัตโนมัติ ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2558* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

<http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/1760>

จิตภา สดสี. (2557). *สื่อสังคมออนไลน์ ความรับผิดชอบต่อสังคมของลูกค้า และคุณภาพบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคาเฟ่สำหรับคนรักแมวในเขตกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

<http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/1911>

ไชยโรจน์ พิณฑุทานนท์. (2559). *ทัศนคติของผู้ประกอบการที่เคยเช่าพื้นที่ในตลาดนัดอาร์ต บ็อก (Art Box Market) ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล* [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

<https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/187>

2

ทิตินา แชมมณี. (2516). กระบวนการหาค่านิยมแท้. *วารสารเศรษฐศาสตร์*, 16(9). 40-45.

ราชบัณฑิตสถาน. (2524) พจนานุกรมศัพท์ สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.

ฤทธิพันธ์ เชื้อทอง และ รุจิระ โรจนประภาณต์. (2559). ค่านิยมอุดมการณ์และรูปแบบการสื่อสารแสดงถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของคนไทย. *วารสารนิดาภาษาและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนิด้า*, 21(29). 110-143.

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NJLC/article/view/94424>

ศิริศักย เทพจิต. (2563, 1 เมษายน). *COVID-19 Pandemic: การตอบสนองเชิงนโยบายสาธารณะในการรับมือกับปัญหาพศ. เศรษฐศาสตร์*.

<http://www.setthasarn.econ.tu.ac.th/blog/detail/59>

ศุภรางค์ จันทร์เมฆา. (2559). *ทัศนคติและความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกแหล่งท่องเที่ยว* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2974/5/subharang_chun.pdf

สนิท สมัครการ. (2534). *วัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สิทธินันต์ สันติกุลสุข และ ไพรภว ทีวีสุข (2561). พฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารกรานอลผ่านร้านค้าออนไลน์. *วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์*, 12(16), 61-82.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/KAB/article/download/120680/92107/313301>
- สิริภัทร โชติช่วง, นนทิภัก เพียรโรจน์, ณัฐมน ราชรักษ์, และ วีระศักดิ์ คงฤทธิ์. (2561). ทัศนคติด้าน 7 Greens ที่มีผลต่อการรับรู้ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเกาะสมุย. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 13(1), 1-13.
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/BECJournal/article/view/79367>
- _____. (2562, 13 ธันวาคม). เกาหลีออกกฎใหม่เข้มแรงงานผิดกฎหมายจับ-ปรับ- ห้ามเข้าประเทศ 10 ปี. Workpoint today.
<https://workpointtoday.com/korea/>
- _____. (2563, 23 กุมภาพันธ์). เปิดลัทธิชินซอนจี กรณีศึกษาอาชญา 31. Workpoint today.
<https://workpointtoday.com/shincheonji-south-korea-coronavirus/>
- สรารุช ไพฑูรย์พงษ์. (2561, 31 สิงหาคม). แรงงานไทย ผิดกฎหมายในเกาหลี. มติชนออนไลน์.
https://www.matichon.co.th/columnists/news_1108170